

de 1543 (IMacabich, *Sta. M. la Mayor, Cròn.*, 19); Lacav.

Palmera, no és cert que figuri en Muntaner (mala lliçó, veg. supra *palma*), però sí ja 1404, i en JRoig: «Honestament / ells se tractaren, / may se tocaren / ni-s conegueren, / ni may romperen / virginitat; / en equitat, / drets com *palmera*; / cert, l'alma vera / ...» (Spill, 11241); d'ús no general en les poques zones del domini cat. on l'arbre *Phoenix dactylifera* és indígena, car a Mall. se'n diu *fasser*; però sí en terra val., particularment a Elx, amb alguna extensió als termes veïns (la *Cá des Palméres* suburbi de Novelda); però també en la zona Carcaixent-Alzira-Pobla Llarga queden alguns pocs *palmerars*, abans més abundosos, i explotats econòmicament, si bé avui els arrossars els han substituïts en general (J. G. M., 1955). En altres llocs *palmera* designa el margalló o palma nana: així, per exemple, a les valls de Pego (d'on la *majà de les palméres* a la Vall d'Ebo, 1962); també en el Maestrat (Traiguera, 1961) i a Mall. (*ḡaymēras* Banyalbufar, 1964).

Palmeral. *Palmerar* (supra); *Coll del Palmerar* (prop d'Andratx, 1652, *DAG.*). *Palmereta*. *Palmerina*: sembla ser pròpiament *botja palmerina* adjectiu aplicat a una mena de botja (Bétera, 1962), si bé és més comú substantivar-ho: Aigües de Busot, i *palmerina/-ma* al Campello; a Eivissa i altres localitats balears hi fan anaptixi, convertint-ho en *palmarina* (herba boscana caracteritzada per una branca molt flexible, St. Josep de la Talaia, 1962), que no crec que és pugui pendre per un compost de *pala* (com *AlcM*); cf. *Palamó*, infra.

Palmilla, creat per paralelisme amb *plantilla* (de *palma* de la mà, com aquesta de la del peu). *Palmireno*, no és nom de planta, malentès del Lab., sinó del col·lector de noms botànics, S. xvi. *Palmina* joc infantil val.: «las --- *passejadores*, acudían llevando al crío en brazos y, dejándolo, --- jugaban al *clotet*, al *encreuat* o a la *palmina*, y con sus voces y gritos daban vida a la plaza», Salvà (*Callosa d'En Sarrià* I, 145). *Palminetes* 'aplaudiments': *fer palminetes* val. Sud EValor-JGiner (1950-55), creat sobre *ballmanetes*; no en Escrig 1851, sí Llombart que ho deforma bàrbarament com *palminetes* (mot fantasma en *AlcM*). *Palmis* 'cuixa de be rostida', que *AlcM* recull al Pall., no sé si observat exactament: sembla estar en relació amb *palma* (de *mà* etc.), en forma comparable a com *perni(II)s* 'pernils, rostes de perna', bastant usat allí, és derivat de l'antic *perna* 'cuixa'; cf. *permissada* (*AlcM*) *cuixot* 'pernil'.

Palmissa 'brot de la palmera': «Una palmera gentil / a un oasis los convida / --- Veniu-hi a l'ombra, veniu / --- / qu'us farà de parassol / ma valona de *palmisses*», Verdaguer (*Fug. Egipte, O. C. Pop.* XI, 25); 'palmera seca amb què es treuen teranyines' Baix Llobr. (*DAG.*); i, d'altra banda, *palmissó* 'dàtil vermellós del margalló' «la simiente del palmito; *pa de ramosa*» Tort., Val. (*DAG.*): «la palma fa margallons, dàtils i *palmissos*: quan ha de traure el *palmissó* ix la bronja que fa la fillola» Benitairó de Valldigna (1962). *Palmito* manllevat del nom castellà del margalló o palma nana, per aplicar-lo al 'vano, ventall' Teodor

Llorente; «la Presó Modelo, de València --- la part destinada a les 528 celdes dels presos, se diu el *palmito* o ventall, nòm vulgar que se li dóna en Madrid, per la forma que afecta», MGadea (*T. del Xè* II, 110); *palmiter*, *palmitet* (*DAG.*). *Palmó* 'capa de brutícia': «té un *palmó* de fang» val. S. EValor-JGiner; 'palma petita' o 'fullam de la palmera assecat' (*DAG.*; *Canigó*). D'aquest mot sembla ser duplicat, amb anaptixi, el del poble *El Palamó*, quasi suburbi d'Alacant (que l'administració madtilenya ha intentat, amb fracassada pertinàcia, fer canviar en l'arbitrari Villafranqueza). *Palmota* només en JnEsteve (*LiEleg.*, mena de toga, veg. *DAG.*) (cf. cubà *palmota* 'assot', *DECH* IV, 255a6).

Pam [*palm*, fi S. XIII], del ll. *PALMUS* id., derivat de *PALMA* 'palmell de la mà': «Aquest rey En Jacme d'Aragó fo lo pus bel hom del món: que él era major que altre hom un *palm*, e era molt bé format ---», Desclot (§ 12, *NCL* II, 64.8); «del rey d'Aragó, qui se n'intrà per --- Alacant --- e un cavaller qui era dins --- tramès una ascona muntera, que tenia en la mà, al senyor rey, e donà-li tal colp per lo quarter primer de l'escut, que més de mig *palm* la passà dins; e lo senyor rey saltà dins avant --- e axí lo castell fo pres ---», Muntaner (§ 188, fets de 1296; Casac. v, 73.22); «Carles --- avia lo seu cors 8 peus de lonc, avia la sua cara un *palm* e mig de lonc», *VidesR*, 265r2; la forma etimològica amb *-lm* resta dominant a l'Edat Mitjana (fins al S. xv), docs. de 1404 i 1445 en *DAG.*, *AlcM* i JnEsteve; si bé ja se cita algun cas de *pam* en el xv, que és la forma que ha dominat avui en tot el domini ling., amb testimonis val. i mall. en *AlcM* i *DAG.*; «*pam*: la quarta parte de la vara de medir; juego que usan los muchachos, tirando algunas monedas contra la pared, y el que acierta a poner la suya un palmo de la de otro, gana la moneda», *CRos*, 1764; roman, però, *paum* en mall. pagesívol: «mentres tant ha de seguir la nostra llengo --- reconquerint *paum* a *paum* tot lo que perdé durant les tres derrereres centúries»; *AMAlcover*, pròleg de les *Rond. Mall.* en *BDLC* III, 1906, 89.

El *pam* val avui 0m1944 a Bna., 0m1950 a Tarr. (*CostManc.* II, 95), 0m23 a Val. (gloss. de Casas Torres a l'ed. de Cavanilles I, p. xv), mentre que el mateix Cavanilles (I, p. xii) diu que 12 de val. en fan 13 de Castella, i equivalen a 1/9 de braça; altrament, el *pam de destre* és 0m233 = 12 «minuts» (*CostManc.*); «*palmus*: un *palm*, que té quatre dits o tres onçes», «*spithama* --- és lo que vulgarment se diu *palm de sastre*, ço és de la punta del dit gros afins a la punta del dit chic, estesa la mà; dels quals en Bna. 8 fan cana: mas ha-y diferència, que huyt *palms* de Bna. són set de Val.», *OPou* (*TbPu.*, 75, 77).

Alguns cercles resclosits es van resistir molt a l'acceptació del canvi de *-lm* en *-m*: el consistori florallesc imposà *palm* a Verdaguer en les eds. de l'*Atl.* (1878, 77); però el poeta tenia més seny lingüístic, car fins i tot en el seu original de 1877 escrivia *pam*: «Mes filles, y vosaltres? jo us prometia imperis / y ceptres, y vos dono set *pams* de mar tan sols. / De tres caps, ay!, lo monstre, fugim!... Ta dolsa Hespèris / só que